

ПВНЗ УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА
Кафедра журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри журналістики, реклами та
зв'язків з громадськістю
Копистинська І.М.
“31” серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Журналістська майстерність

Обов'язкова дисципліна

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«Реклама та зв'язки з громадськістю»

Першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 061 Журналістика
галузі знань 06 Журналістика

Розробник: Копистинська І. М., завідувач кафедри, доцент, кандидат філологічних наук.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри журналістики, реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол № 1 від “31” серпня 2018 року

1. ВСТУП

Мета: донести до студентського розуміння основи журналістської майстерності, її складники, закономірності журналістської творчості та високого професіоналізму, спроектувати отримувані знання на конкретну практику, ознайомити з діяльністю редакцій засобів масової інформації, на прикладах розкрити тонкощі й „секрети” журналістської майстерності.

Загальний напрямок занять – наближення до практики й аналіз практики.

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач:

1. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел
2. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
3. Здатність до міжособистісної взаємодії
4. Здатність працювати автономно
5. Здатність формувати інформаційний контент
6. Здатність створювати інформаційний продукт
7. Здатність розвивати й підтримувати на якісному рівні професійну діяльність

Завдання: на практиці перевірити здібності у сфері журналістики, навчити студентів працювати з різними журналістськими жанрами та майстерно володіти словом.

Заплановані результати навчання:

Програмові результати навчання, згідно з освітньо-професійною програмою:

- Виконувати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел
- Практикувати спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності)
- Практикувати ведення розмови, демонструючи уважне сприйняття розмови й точну реакцію на співбесідника
- Самостійно організовувати спілкування на задану тему
- Генерувати інформаційний контент
- Створювати інформаційний продукт
- Демонструвати найкращі зразки професійної діяльності

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: основні вимоги до журналістського твору

організацію роботи редакцій друкованих ЗМІ;

джерела інформації і роботу з ними;

методи збору і обробки інформації;

методику створення журналістського тексту у різних жанрах;

вміти: збирати та обробляти необхідну інформацію;

розрізняти жанри журналістських текстів;

створювати інформаційні та аналітичні матеріали для друкованих ЗМІ;

готувати новини.

Пререквізити: вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає,

прослухавши такі навчальні дисципліни як основи журналістики, теорія журналістики.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Освітньо-професійна програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 8	освітньо-професійна програма «Реклама та зв'язки з громадськістю» за спеціальністю 061 Журналістика галузі знань 06 Журналістика	Обов'язкова	
Модулів – 1		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		2-й	2-й
Індивідуальне завдання: творчі роботи (журналістські матеріали)		Семестр	
Загальна кількість годин – 240		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 год. самостійної роботи студента – 7 год.	Перший рівень вищої освіти (бакалавр)	Лекції	
		28 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		62	4 год.
		Лабораторні	
		<i>не передбачено</i>	
		Самостійна робота	
120 год.	196 год.		
		Вид контролю: Екзамен (30 год.)	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 1:1,5

для заочної – 1: 11,5

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання студентів на семінарських заняттях здійснюється за чотирьох бальною шкалою, де «2» - незадовільно; «3» - задовільно; «4» - добре; «5» - відмінно. Підсумковий контроль у вигляді екзамену проводиться у тестовій формі і оцінюється відповідно до шкали оцінювання знань студентів за ЄКТС

Шкала в балах	Національна шкала	Шкала ЄКТС
90-100 балів	5 «відмінно»	A
80-89 балів	4 «дуже добре»	B
65-79 балів	4 «добре»	C
55-64 бали	3 «задовільно»	D
50-54 бали	3 «достатньо»	E

35-49 балів	2 «незадовільно»	FX
1-34 бали	2 «неприйнятно»	F

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час навчання передбачені лекції із застосуванням мультимедійного проектора, розв'язування практичних завдань, аналіз текстів, створення текстів для ЗМІ. До засобів діагностики включаються опитування, робота на практичних заняттях, поточне тестування, оцінка за практичні завдання, оцінка за текстових матеріалів, оцінювання екзамену.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ. Поняття про журналістську майстерність.

- 1. Журналістська майстерність як творчість.** Журналістський твір як особливий вид тексту. Відмінність журналістського твору від літературного. Факт і його значення у журналістському творі. Поняття про текст. Основні вимоги до журналістського твору. Тема, задум, ідея. Специфіка журналістської творчості. Складові роботи журналіста.
- 2. Мова журналістських текстів як основа майстерності.** Стилїстика. Простота мови. Терміни, архаїзми. Неологізми, професіоналізми у мов. Журналістські штампи. Індекс туманності. Рівень сприйняття і запам'ятовування тексту.

Тема 2. Жанри практичної журналістики.

- 1. Класичний поділ на жанри на пострадянському просторі.** Інформаційні, аналітичні, художньо-публіцистичні жанри.
- 2. Класифікація жанрів за Т. Репковою.** Жанроутворюючі ознаки - предмет, метод, функція. Поняття про новинні жанри. Пошук відповідей на шість основних питань. Поняття про жанри раціональної публіцистики. Логічний аналіз. Вписування події в контекст. Жанри емоційної публіцистики. Опис людей в драматичних ситуаціях. Виклик емоцій..

Тема 3. Методи збору первинної інформації.

1. **Спостереження як метод збору інформації.** Відкрите і приховане, включене і невключене, підготовлене і непідготовлене спостереження. Експеримент як метод збору інформації.
2. **Інтерв'ю як метод збору інформації.** Телефонне інтерв'ю. Особисте спілкування. Опитування, прес-конференції, анкетування.
3. **Вивчення документів як метод збору інформації.** Поняття про документ. Класифікація документів як джерел інформації

Тема 4. Принципи побудови журналістського тексту.

1. **Правило побудови текстів.** Правило перевернутої піраміди, пісочного годинника, кільця, ромба. Принципи наближення інтересів.
2. **Зовнішня подача журналістського матеріалу.** Заголовки журналістських матеріалів, їхні типи. Інформацій та привабливий заголовки. Номінативний та предикативний заголовки.
3. **Лід та закінчення.** Прямий та зтяжний ліди. Типи прямих ділів. Типи зтяжних лідів. Типи кінцівок тексту

Тема 5. Новинні жанри журналістики.

1. **Поняття новини.** Жорсті та легкі новини. Стандарти журналістики і стандарти новин. Цінність новин і критерії їх відбору. Структура новин. Інформаційний привід. Можливості соціальних мереж у пошуку новин для журналістів. Фейкові та маніпулятивні новини.
2. **Короткі та розширені новини.** Коротка новина і її побудова. Телеграфний стиль. Питання: хто? Що? Де? Коли? Як? Чому? Розширена новина і її побудова. Ядро, деталь, бекграунд. Схеми розширених новин. Коментарі у розширених новинах. Пісочний годинник у новинних жанрах.
3. **Інформаційне інтерв'ю.** Типи інтерв'ю. Класифікація запитань. Техніка інтерв'ю. Методика підготовка до інтерв'ю. Проведення інтерв'ю. Опрацювання тексту. Проблема затвердження інтерв'ю.

Тема 6. Жанри раціональної публіцистики.

- 1. Ньюз-фіче.** Розповідь про тенденції, які помітив журналіст за одиничними подіями
- 2. Аналітична стаття.** Подання теми у вигляді тези і антитези з наступним уточненням тези при заборону журналісту висловлювати свою думку
- 3. Коментар.** Роз'яснення та оцінка вже відомої події. Види коментарів.
- 4. Експертне інтерв'ю.** Коментування подій і явищ професійним експертом. Відмінність від інформаційного інтерв'ю.

Тема 7. Жанри емоційної публіцистики.

- 1. Репортаж.** Оповідь з місця події. Ефект присутності. П'ять відчуттів.
- 2. Фіче.** Історія, написана від третьої особи. Можливість пережити те, що трапилося. Ретардація, проспекція і ретроспекція.
- 3. Портрет.** Холодне і гаряче написання портрету.
- 4. Особистісне інтерв'ю.** Розкриття людини через її судження і розказані нею епізоди з життя.

Тема 8. Робота з інформаційними джерелами.

Робота з персональними даними. Робота з інформацією. Верифікація і фактчекінг. Способи перевірки на достовірність. Інформаційні запити. Правила складання інформаційних запитів. Відкриті бази даних. Як ефективно шукати в гул.

Тема 9. Фотоілюстрації та принципи роботи з ними.

- 1. Авторське право для фотографій.** Принципи використання авторських фотографій. Стокові сайти з фотографіями для вільного використання.
- 2. Принципи якісного фото у журналістиці.** Рух, динаміка. Текстівки до фото.
- 3. Законодавчі норми.** Норми фотографування у публічних і громадських місцях. Приватне життя і фото. Публікація облич. Фото дітей. Дозвіл і заборона на зйомку.

6.СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма					Заочна форма						
	усь ого	у тому числі					усього	у тому числі				
		Л	П	лаб	Інд	с.р.		л	П	Лаб	Інд	с.р.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Тема 1. Вступ. Поняття про журналістську майстерність.	10	2	2	0	0	6	21	1	0	0	0	20
Тема 2. Жанри практичної журналістики	10	2	2	0	0	6	21	1	0	0	0	20
Тема 3. Методи збору первинної інформації	10	2	2	0	0	6	21	1	0	0	0	20
Тема 4. Принципи побудови журналістського тексту	14	4	4	0	0	6	21	1	0	0	0	20
Тема 5. Новинні жанри журналістики	20	6	8	0	0	6	24	2	2	0	0	20
Тема 6. Жанри раціональної публіцистики	12	4	2	0	0	6	21	1	0	0	0	20
Тема 7. Жанри емоційної публіцистики	16	4	6	0	0	6	23	1	2	0	0	20
Тема 8. Робота з інформаційними джерелами	10	2	2	0	0	6	21	1	0	0	0	20
Тема 9. Фотоілюстрації та принципи роботи з ними	12	2	2	0	0	6	17	1	0	0	0	16
Створення студентських матеріалів до університетської газети	98		32			66	20					20
Усього за модулем	210	28	62			120	210	10				196
ПК (іспит)	30	0	0	0	0	30	30	0	0	0	0	30
Усього годин	240	28	62	0	0	150	240	8	6	0	0	226

7. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Тема 1. Мова журналістських текстів як основа майстерності	2
2	Тема 2. Жанри практичної журналістики	2
3	Тема 3. Методи збору первинної інформації	2
4	Тема 4. Принципи побудови журналістського тексту	4
5	Тема 5. Новинні жанри журналістики. Коротка новина. Розширена новина. Інтерв'ю	8
6	Тема 6. Жанри раціональної публіцистики.	2
7	Тема 7. Жанри емоційної публіцистики. Репортаж. Портрет	6
8	Тема 8. Робота з інформаційними джерелами	2
9	Тема 9. Фотоілюстрації та принципи роботи з ними	2
10	Створення студентських матеріалів до університетської газети	32
	Разом	62

8. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

1. Написати замітку в газету
2. Написати інтерв'ю в газету
3. Написати репортаж в газету
4. Написати портрет/коментар/есе/аналітичну статтю (на вибір студента) в газету

9. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Базова

1. Аньес І.В. Підручник із журналістики. Пишемо для газет /пер.з фр. А.Андруссяка К.: ВД Києво-Могилянська академія», 2013.- 544с.
2. Ботнер Ю. Журналістська майстерність: навч.посіб. Т.: Навч.кн.-Богдан, 2013.- 232с.
3. Буше Ж.-Д. Репортаж у друкованій пресі : Пер. з франц. / Ж.-Д. Буше. - К., 2003. – 87 с.
4. Вайшенберг Зігфрід. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За загал. ред. В. Ф. Іванова. / Зігфрід Вайшенберг. – К. : Академія Української преси, 2004. – 262 с.
5. Ворошилов В. В. Журналістика : Учебник / В. В. Ворошилов – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2002.
6. Гід журналіста. – Упоряд. Лазарева А., ред. С. Таран. – К. : ІМІ. – 2003. – 124 с.
7. Жадько В.О. Журналістика та основи редакторської майстерності: навч. посіб. / В. О. Жадько. - К. : Знання, 2012.-271с.
8. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості : Підручник / Здоровега В. – Львів: ПАІС, 2004. – 268 с.
9. Іванов В.Ф., Сердюк В. Є. Журналістська етика : Підручн. – Передм. В. П. Мостового. – 2-ге вид, випр. – К. : Вища школа 2007. – 231 с.
10. Іванов В.Ф., Штурхецький С.В. Практикум із журналістської етики. К.: Київ.ун-т, 2011.- 431с
11. Карпенко В. Журналістика : Основи професійної комунікації: Навчальний посібник для вузів / Віталій Карпенко – К. : Нора-прінт, 2002. – 348 с.
12. Ким М. Н. Журналістика: методологія професійного творчства / М. Н. Ким – СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 2004 – 496 с.
13. Лукина Мария. Технология интервью / Мария Лукина. – М. : Аспект Пресс, 2003.
14. Михайлин І. Л. Основи журналістики : Підручник / Михайлин І. Л. – К. : ЦУЛ, 2011.
15. Москаленко А. З. Теорія журналістики : Навч. посібн. / Москаленко А. З. – К. : Експрес-об'ява, 2003. – 334 с.
16. Українське законодавство : засоби масової інформації. – Київ : IREX Медіа, 2004. – 368.
17. Тертычный А. Расследовательская журналистика. – М. : Аспект-Пресс, 2002. – 220 с.
18. Техніка інтерв'ю. – К., 2003.
19. Техніка репортажу. – К., 2003

Допоміжна

20. Еверет Д. Учебный посібник репортера / Еверет Д. – К. : Index Промедіа, 1999. – 23 с.
21. Животко А. Історія української преси / Упор. та прим. М. Тимошик. – К. : Наша культура і наука, 1999. – 368 с.
22. Лазутина Г. Основы творческой деятельности журналиста: Учебник для вузов. Лазутина Г. – М. : Аспект-Пресс, 2004. – 240 с.
23. Михайлин І. Історія української журналістики. Період становлення: від журналістики в Україні до української журналістики : Підручник для вищої школи / Михайлин І. – Х. : Прапор, 2005. – 320 с.
24. Моисеев В. Журналистика и журналисты. – К. : Дакор, 2002. – 400 с.
25. Рэндалл Д. Универсальный журналист : Пер. с англ. А. Порьяза, под ред. В. Харитоновой / Рэндалл Д. – Вел. Новг., СПб, 1999.
26. Справочник для журналистов Стран центральной и восточной Европы. – М. : Права человека, 1998.
27. Тертычный А. Жанры периодической печати : Учебное пособие для вузов / Тертычный А. – М. : Аспект-Пресс, 2000. – 312 с.
28. Щоденна робота журналіста. – К. : Інститут масової інформації, 1999

Електронні книги:

1. Животко А. Історія української преси. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/1584072022064/zhurnalistika/istoriya_ukrayinskoyi_presi

2. Михайлин І. Л. Основи журналістики. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/1584072024050/zhurnalistika/osnovi_zhurnalistiki
3. Приступенко Т. О. Теорія журналістики. – Режим доступу:
http://pidruchniki.com/1584072018993/zhurnalistika/teoriya_zhurnalistiki.
4. Лазутина Г. Основы творческой деятельности журналиста. – Режим доступу:
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/lazut2/index.php
5. Коппероуд Р., Нельсон Р. Как преподносить новости. – Режим доступу:
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/kopper/index.php
6. Аграновский В. Вторая Древнейшая. Беседы о журналистике. – Режим доступу:
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Agran/index.php
7. Лукина М. Технология интервью. – Режим доступу:
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Lyk/index.php
8. Рэндалл Д. Универсальный журналист. – Режим доступу:
http://www.gumer.info/bibliotek_Buks/Gurn/Rendall/index.php
9. Журналістика даних: Посібник. – Режим доступу:
<http://texty.org.ua/pg/book/newsmaker/read/40161>
10. Е.В. Черникова Основы творческой деятельности журналиста. – Режим доступу:
http://vk.com/doc44871087_318176998?hash=eefa29dfe90da10c3c&dl=824fcf9d9223143842
11. А.В. Колесниченко Настольная книга журналиста. – Режим доступу:
http://vk.com/doc44871087_318173261?hash=3f8f472de216b8a2e7&dl=ffa790eccdd30f55ea
12. Леонид Бершидский Ремесло. – Режим доступу:
http://slon.ru/books/zhurnalistika_delo_ne_dlya_zavistlivykh-970135.xhtml

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://osvita.mediasapiens.ua> - Проект MediaSapiens з розуміння медіа
2. <http://www.telekritika.ua/> - Телекритика
3. <http://www.cje.org.ua> – Комісія з журналістської етики офіційний сайт
4. <http://nmpu.org.ua> – незалежна медіа-профспілка України
5. <http://nsju.org> – Національна спілка журналістів України
6. <https://stopcensorship.wordpress.com>
7. <http://kgu-journalist.ucoz.ru/load/1> - книги
8. mymedia.org.ua – програма розв'язку незалежних ЗМІ
9. www.aup.com.ua - **Академія Української Преси**
10. <http://medialaw.org.ua> - **Інститут Медіа Права**
11. <http://www.irrp.org.ua/> - **Інститут розвитку регіональної преси – ІРРП**
12. <http://irex.mocotms.com/> - дистанційний навчальний курс „Медіаграмотність для громадян”
13. <https://www.facebook.com/mediauniversity/> - Університет медіаграмотності
14. <http://medialab.online/> - освітньо-аналітичний портал про медіа
15. <http://lvivmediaforum.com/> - Сайт Львівського медіа-форуму
16. <http://imi.org.ua/> - Інститут масової інформації
17. <http://www.acmu.com.ua/> - Асоціація корпоративних медіа України
18. <http://www.redactor.in.ua> – інформаційний портал для редакторів друкованих та цифрових ЗМІ
19. www.uapp.org - **Українська асоціація видавців періодичної преси**
20. <http://www.prostir-monitor.org/> - медіа-моніторинг